

Työ- ja elinkeinoministeriö
PL 32
00023 Valtioneuvosto
kirjaamo@tem.fi

LAUSUNTO

28.1.2020

Dnro 034/2020

Asia: Paliskuntain yhdistyksen lausunto Dnro VN/6427/2019

HALLITUKSEN ESITYS LAIKSI KAIVOSLAIN MUUTTAMISESTA

Työ- ja elinkeinoministeriö pyytää lausuntoa hallituksen esityksestä laiksi kaivoslain (621/2011) muuttamisesta. Esitys sisältyy hallituksen esitykseen, jolla esitetään muutettavaksi ydinenergialakia, turvallisuusselvityslakia ja kaivoslakia. Kaivoslakiin esitetään muutoksia yleislakien muuttumisen johdosta. Muutettavaksi ehdotetaan seuraavia kaivoslain pykäläiä: 40 §, 57 §, 58 §, 74 §, 75 §, 162 §, 163 §, 164 § ja 166 §. Pykälät koskevat tiedottamista, päätösten antamista ja muutoksenhakua.

Poronhoidon huomioon ottaminen

Poronhoito-oikeus, vapaa laidunnusoikeus, on ikaikainen nautintaoikeus, joka on omalla erityislailla, poronhoitoilalla (PHL, 848/1990) tunnustettu ja säädetty pysyväksi oikeudeksi. Poronhoito on laissa säädetyn rajoituksen sallittua kaikkialla poronhoitoalueella maan omistus- ja hallintaoikeuksista riippumatta. Paliskunta on alueen poronhoito-oikeuden omaavien poronhoitajien yhteenliittymänä aina asianosainen alueellaan tapahtuvissa viranomaismenettelyissä.

Paliskuntain yhdistys on lausunut useita kertoja kaivoslain puutteista. Kaivoslaki on paliskuntia epätasa-arvoistava, sillä sen perusteella ainoastaan erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettun alueen (PHL 2 §: 20 pohjoisinta paliskuntaa) paliskuntia kuullaan, osallistetaan, ja niihin kohdistuvia vaikutuksia arvioidaan. Asia on esillä myös kesällä 2019 julkaistussa Vihervuoren kaivostoimintaa ohjaavan lainsäädännön toimivuusarvioinnin raportissa: ”Poronhoidon nimenomaista huomioonottamista ja paliskuntien osallisuutta koskevien säännösten soveltamisala olisi paliskuntien yhdenmukaisen aseman saavuttamiseksi lupamenettelyssä laajennettava koskemaan koko poronhoitoaluetta, ei vain sitä suppeampaa erityistä poronhoitoaluetta.”

Paliskuntain yhdistys vaatii, että paliskuntien tasavertaisen kohtelun saavuttamiseksi tässä kaivoslain tarkastelussa muutetaan 58 §:n 3 momentti (lupapäätöksistä tiedottaminen) seuraavalla tavalla:

Jos päätös kohdistuu saamelaisten kotiseutualueelle tai se koskee 38 §:n 2 momentissa tarkoitettua hanketta, on jäljennös päätöksestä toimitettava saamelaiskäräjille. Kolttala-alueelle kohdistuvasta päätöksestä on toimitettava jäljennös kolttien kyläkokoukselle ja erityiselle poronhoitoalueelle kohdistuvasta päätöksestä jäljennös asianomaiselle paliskunnalle.

Lopuksi

Kaivoslain tiedottamista koskevien pykälien muutoksessa tulee huolehtia siitä, että kaivoslain mukaisissa menettelyissä tieto toiminnasta todella tavoittaa kaikki asianosaiset. Nyt näin ei ole. Paliskuntien

epätasa-arvoisen kohtelun lisäksi on esimerkiksi uutisoitu siitä, että maanomistajilla jää malminetsintäkorvauksia saamatta, koska heitä ei nykymenettelyillä tavoiteta.

Poronhoidon huomioon ottamista kaivoslaissa tulee parantaa jatkossa, kun lain muuttamista käsitellään Työ- ja elinkeinoministeriön loppuvuodesta 2019 perustamassa työryhmässä.

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Anne Ollila
toiminnanjohtaja

ma/ao